

Motion till riksdagen 2020/21:2688

av **Nina Lundström (L)**

Stödsystemens påverkan på trångboddhet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera och utreda ändringar i stödsystemen för att förebygga trångboddhet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera fastighetsägarnas inkomstkrav för att förebygga trångboddhet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över bostadsbidragets konstruktion både vad gäller utformningen och tillämpningen av trångboddhetsnormen samt förtydliga syftet med trångboddhetsnormen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Orsakerna till trångboddhet kan ha många olika orsaker. Betalningsförmåga kan saknas för att kunna efterfråga en större bostad, hyresvärden kan ställa flera krav men i slutändan kan också bostadens storlek bero på hushållens egna val. Hushållens möjlighet att efterfråga bostadsyta påverkas av hushållets betalningsförmåga, men även av betalningsviljan.

Idag finns flera olika sätt att stödja hushåll med låg inkomst: bostadsbidrag, socialbidrag och kommunalt bostadstillägg. Hyresgästens betalningsförmåga är en viktig parameter för hyresvärden för att hyresgästen ska bli aktuell för ett hyreskontrakt. Ofta har dock kraven på en hyresgäst varit betydligt vidare och därför har ansvarig myndighet haft i uppdrag att belysa vilka villkor hyresvärdar ställer. Boverkets kartläggning av krav och vilka villkor som hyresvärdar ställer på blivande hyresgäster har redovisats i rapporten Hyresvärdars krav på blivande hyresgäster (rapport 2017:30). Bostadsbolag har fler regler än exempelvis hur många personer som får bo i en bostad.

I tidningen Hem & hyras undersökning hade 38 procent av bostadsbolagen regler eller rekommendationer för hur många personer som får flytta in i lägenheter av olika

storlek. Andelen var densamma bland de privata bostadsbolagen i Boverkets kartläggning. Boverket konstaterar att den vanligaste regeln bland bostadsbolagen är att det inte får flytta in fler än tre personer i en lägenhet om ett rum och kök och därefter högst två personer per rum (köket undantaget), dvs. fyra personer i en tvårummare och sex personer i en trerummare osv. Det finns därmed inte någon bestämmelse i hyreslagen som hindrar en hyresvärd från att ställa upp villkor i hyreskontraktet om hur många personer som får bo i lägenheten. Av Boverkets rapport framgår att det redan i dagsläget är många bostadsbolag som har regler eller rekommendationer för hur många personer som får flytta in i lägenheten baserat på dess storlek.

De stödsystem som finns i samhället har till syfte att möjliggöra för hushåll att få hjälp med att finansiera sitt boende, men stödsystemen fungerar olika. Bostadsbidraget är ett stöd för barnfamiljer och ungdomar med låga inkomster och har såväl ett bostadspolitiskt som ett familje- och fördelningspolitiskt syfte. Syftet med bostadsbidraget är att ge ekonomiskt svaga hushåll möjligheter att efterfråga bostäder. Bostadsbidraget ingår som en viktig del i den ekonomiska familjepolitiken. Studerande kan söka bostadsbidrag för att kunna finansiera bostad under studietiden. Reglerna i bostadsbidrag utgår från hushållets inkomst, hur många barn som bor hemma, vad boendet kostar och hur stor bostaden är. Det är angeläget att se över bostadsbidragets konstruktion både vad gäller utformningen och tillämpningen av trångboddhetsnormen. Syftet med trångboddhetsnormen bör även förtydligas. Detta bör ges regeringen tillkänna.

I samband med att en boytebegränsning infördes i bostadsbidraget på 1990-talet gjordes bedömningen att ytnormen skulle fastställas utifrån en generös tolkning av den aktuella normen. Riksdagens beslut innebar dock minskning av de föreslagna ytgränserna med motiveringen att förslaget hade för generösa utrymmesnormer och dessutom en generös tolkning av denna norm.

Trångboddhetsnormen är i dag inte bidragsgrundande, istället används andra sätt att mäta och ta hänsyn till trångboddhet i de olika stödsystemen. Bostadsbidragets storlek påverkas av hushållets sammansättning, bostadskostnaden och den bidragsgrundande inkomsten. Det finns dock en begränsning av hur stor bostadsyta som får läggas till grund för beräkningen av bostadsbidraget. Vid beräkningen av bidraget ska Försäkringskassan bortse från bostadskostnader som avser bostadsytor som överstiger boytebegränsningen. Enligt socialtjänstlagen (2001:453) lämnas försörjningsstöd för skäligena kostnader för boende. Boendekostnader ingår inte i riksnormen för försörjningsstöd utan de prövas separat och utifrån en individuell bedömning. Enligt Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1) bör tex två barn bör kunna dela sovrum. Bostadstillägg är ett skattefritt tillägg till den allmänna pensionen. Flera faktorer påverkar, bland annat bostadskostnad, inkomster och eventuella tillgångar. Bostadstillägg kan betalas upp till 6 540 kronor per månad

Att synen på trångboddhet varierar mellan olika verksamhetsområden är ett resultat av olika syften med olika stödsystem. Stödsystemen styr i praktiken hur mycket bostadsyta som enskilda kan konsumera.

Fastighetsägare kan idag i hyresavtal reglera hur många som kan bo i en lägenhet. För att göra det möjligt för inkomstsvaga hushåll att kunna efterfråga bostäder är samhällets stödsystem och deras utformning viktiga för att förebygga trångboddhet. Stödsystems påverkan på boyta bör moderniseras. För att möjliggöra för inkomstsvaga hushåll att kunna hyra en bostad bör en översyn även göras av hur fastighetsägarnas inkomstkrav ser ut. Samhällets stödsystem, och i förekommande fall tillsammans med

hyresgarantier, bör göra det möjligt för hushåll att bli aktuella för ett hyreskontrakt. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Nina Lundström (L)